Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Image not found or type unknow

Державний обліковий номер: 0823U100646

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 21-09-2023

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Вотьканич Мар'яна Іванівна

2. Mariana Votkanych

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 035

Назва наукової спеціальності: Філологія

Галузь / галузі знань: гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Філологія

Дата захисту: 23-01-2024

Спеціальність за освітою: українська мова і література

Місце роботи здобувача: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, буд. 46, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 61.051.077

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, буд. 46, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, буд. 46, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 17.09.91

Тема дисертації:

1. Художній світ прози Михайла Гафії Трайсти

2. The Artistic World of Prose by Mykhailo Hafiia Traista

Реферат/анотація:

1. У дисертації проаналізовано прозу сучасного українського письменника Румунії Михайла Гафії Трайсти крізь призму літературознавчої категорії «художній світ». Зосереджено увагу на історико-культурних умовах розвитку української літератури як чинника національного самоусвідомлення українців закордоння; з'ясовано світоглядні засади творчості Михайла Гафії Трайсти, висвітлено жанрово-тематичну, поетико-стильову, наративну своєрідність його українськомовної прози. У першому розділі роботи розглянуто Михайла Гафію Трайсту як письменника в контексті української літератури Румунії, висвітлено ключові факти життєпису митця та вектори його багатогранної діяльності, розглянуто етапи художньої еволюції його прози та осмислено науково-критичну рецепцію його літературного доробку. У другому розділі проаналізовано прозу Михайла Гафії Трайсти, окреслено її жанрово-тематичний діапазон й узагальнено основні напрями художніх пошуків митця. Виокремлено наскрізну в його творчості кримінальну тематику,

яка дозволила письменникові зануритися в психологію особистості та порушити вічні екзистенційні проблеми («Конокрадська честь», «Ненависть до ближнього», «Помста за батька», «Стижерети»); простежено активне звернення автора до теми надприродного й ірраціонального, а відтак оприявнено елементи готики та містики в повістях Михайла Гафії Трайсти («У ніч на святого Андрія», «Людина з того світу») і здійснено психоаналітичне прочитання повісті «Незнайомка у фіалковій сукні»; з'ясовано художню своєрідність гумористично-сатиричної прози письменника (зб. «Не вір очам своїм», «Кладка», «Чесні жони»); встановлено, що окремим сегментом мистецьких шукань автора є художня література для дітей, поетикальну еволюцію якої простежено на прикладі п'яти збірок для дитячого читання («Калинові ранки», «Малинові стежки», «Степанкова читанка», «Дитинства зорі калинові», «Лист із Африки. Кочовиколандія»). У третьому розділі дисертації розглянуто наративну структуру прози Михайла Гафії Трайсти та виявлено майстерне застосування автором різних типів наратії. Акцентовано увагу й на автобіографізмі його творів (зб. «Верхньорівнянські оповідання» та ін.) і проаналізовано функцію наративної поліфонії в художній структурі повісті «Між коханням і смертю» та роману «Бляшаний Христос». За результатами дослідження встановлено, що специфіка художнього світу прози Михайла Гафії Трайсти зумовлена національним самоусвідомленням митця, причетністю до духовного континууму українського етносу, свідомою громадянською націоцентричною позицією, сформованими світовою і національною літературою естетичними цінностями, нерозривністю ментального зв'язку з топосом малої батьківщини, який, утілюючи модель українського світу, став генеруючим центром для ідейних і поетикальних особливостей художнього простору митця. Наукова новизна дисертації полягає в тому, що в ній уперше в українському літературознавстві здійснено концептуальне дослідження прози яскравого представника сучасної української літератури зарубіжжя Михайла Гафії Трайсти; проаналізовано й систематизовано жанрово-тематичні вектори прозової творчості митця; простежено поетико-стильові особливості його епічних творів; типологізовано наративні структури прозописьма автора; з'ясовано специфіку художнього світу оповідань, повістей, роману письменника та чинники, що її зумовили. У роботі вперше представлено ґрунтовний аналіз творчості Михайла Гафії Трайсти як самобутнього автора на тлі розвитку української літератури в Румунії та окреслено його місце в літературному просторі сьогодення. Ключові слова: Михайло Гафія Трайста, сучасна українська література, українська література Румунії, проза, художній світ, ідіостиль, проблематика, поетика, композиція, наративні моделі, інтертекстуальність, автобіографізм, міфологія, гумористика, література для дітей.

2. The dissertation analyzes the prose of Mykhailo Hafiia Traista, a modern Ukrainian writer from Romania, through the prism of the literary concept of the "artistic world." The article centres on the historical and cultural circumstances that influenced the development of Ukrainian literature as a factor of national self-awareness of Ukrainians abroad; the ideological foundations of Mykhailo Hafiia Traista's work are clarified, the genre and thematic, poetic and stylistic, narrative originality of his Ukrainian-language prose is highlighted. The first chapter of this work examines Myhailo Hafiia Traista's role as a writer within the context of Ukrainian literature in Romania. It presents important facts about the author's life and highlights the various aspects of his artistic activity. The chapter also discusses the stages of the artist's literary evolution, as well as the reception of his work by scholars and critics. The second chapter analyses Mykhailo Hafiia Traista's prose, outlines its genre and thematic range, and summarises the main directions of the artist's artistic search. A recurring criminal theme is evident in the author's work, providing insight into the psychology of the individual and tackling timeless existential issues ("Horse Thief's Honour", "Hatred of Neighbour", "Revenge for Father", "Styzherety"); the author's active appeal to the theme of the supernatural and irrational is traced, and thus the elements of Gothic and mysticism in the novels of Mykhailo Hafiya Traista are revealed ("During St. Andrew's Night", "Man from the other world") and a psychoanalytic analysis was conducted on the story "The Stranger in a Violet Dress"; the artistic originality of the writer's humorous and satirical prose is clarified (collections "Do not believe your eyes", "Masonry", "Honest Wives"); It has been found that the author has a distinct focus on writing fiction for children, with a poetic evolution that is demonstrated through five collections intended for children's reading ("Viburnum Mornings", "Raspberry Paths", "Stepanko's Reader", "Viburnum Dawns of Childhood", "Letter from Africa. Nomadic Land"). The third chapter of the thesis examines the narrative structure of Mykhailo Hafiya Traista's prose and

reveals the author's skilful use of different types of narration. The author also focuses on the autobiographical nature of his works (the collection "Stories from Verkhnia Rivnia" etc.) and analyses the function of narrative polyphony in the artistic structure of the story "Between Love and Death" and the novel "Tin Christ". The study has found that Mykhailo Hafiyia Traista's prose is characterised by the artist's national self-awareness, involvement in the spiritual continuum of the Ukrainian ethnos, a conscious civic nation-centric position, and an aesthetic values shaped by world and national literature, the inseparability of the mental connection with the topos of the small homeland, which, embodying the model of the Ukrainian world, became the generating center for the ideological and poetic features within the artist's artistic space characterized by short prose genres. The dissertation is unique in Ukrainian literary criticism as it presents the first conceptual analysis of the prose works of a notable representative of modern Ukrainian literature abroad Mykhailo Hafiia Traista. The study systematically analyses the genre and thematic directions in the artist's prose works. The analysis traces the poetic and stylistic features of the author's epic works and typologizes the narrative structures of their prose. Additionally, it clarifies the specifics of the artistic world portrayed in the writer's short stories, novellas, and novels, as well as the factors that determined it. For the first time, this work conducts a comprehensive analysis of Mykhailo HafIia Traista's original work in the context of the development of Ukrainian literature in Romania. It also outlines his position in the literary space. Key words: Mykhailo Hafiia Traista, contemporary Ukrainian literature, Ukrainian literature of Romania, prose, artistic world, idiostyle, issues, poetics, composition, narrative models, intertextuality, autobiography, mythology, humour, children’s literature.

Державний реєстраційний номер ДіР: 0119U101692

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Вотьканич М. Поетика повісті Михайла Гафії Трайсти «У ніч на святого Андрія». Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія. Ужгород, 2019. Вип. 2 (42). С. 144–148.
- 2. Вотьканич М. Художні функції фразеологізмів у гумористично-сатиричній прозі Михайла Гафії Трайсти. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія. Ужгород, 2020. Вип. 1 (43). С. 337–342.
- 3. Вотьканич М. Поетика містичного в повісті Михайла Гафії Трайсти «Людина з того світу». Проблеми гуманітарних наук : зб. наук. пр. Дрогобицького держ. пед. ун-ту імені Івана Франка. Серія : Філологія. Дрогобич : ВД «Гельветика», 2022. Вип. 49. С. 35–42.
- 4. Вотьканич М. До питання про становлення української літератури Румунії. Актуальні питання гуманітарних наук : міжвуз. зб. наук. пр. молодих вчених Дрогобицького держ. пед. ун-ту імені Івана Франка. Дрогобич : ВД «Гельветика», 2023. Вип. 60. Т. 1. С. 141–147.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами: 0119U101692

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Балла Евеліна Юріївна

2. Evelina Y. Balla

Кваліфікація: к.філол.н., доц., 10.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9460-331X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, буд. 46, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Василенко Вадим Сергійович

2. Vadym S. Vasylenko

Кваліфікація: к. філол. н., 10.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417265

Місцезнаходження: вул. Михайла Грушевського, буд. 4, Київ, 01001, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Антофійчук Володимир Іванович

2. Volodymyr Antofiichuk

Кваліфікація: д.філол.н., професор, 10.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4530-9004

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Код за ЄДРПОУ: 02071240

Місцезнаходження: вул. Коцюбинського, буд. 2, Чернівці, 58012, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ігнатович Олександра Степанівна
2. Oleksandra S. Ihnatovych

Кваліфікація: к.ю.н., доцент, 10.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, буд. 46, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Тиховська Оксана Михайлівна
2. Oksana M. Tykhovska

Кваліфікація: д.філол.н., доцент, 10.01.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4663-5960

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, буд. 46, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Барчан Валентина Володимирівна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Барчан Валентина Володимирівна
Відповідальний за підготовку облікових документів	Сабов Вікторія Іванівна
Реєстратор	УкрІНТЕІ
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна

